Naturvernforbundet
i Trøndelag

Trondheim, 22. august 2022

Olje- og energidepartementet

postmottak@oed.no

EU-EØS energi. Forslag til revidert fornybar-direktiv av 14. juli 2021

Vi viser til invitasjon til å komme med synspunkter på de fremlagte forslagene til endring i Europaparlamentets- og rådsdirektiv for å fremme bruken av fornybar energi, energieffektivisering og bygningers energiytelse, datert 9. juni 2022 (deres referanse 22/1168) og sender med dette våre innspill.

Forslag til avsnitt:

1: Nåværende høring må utsettes til alle EU-direktivene foreligger i norsk oversettelse.

Vi ber om at den pågående høringen avblåses og erstattes av en ny høring som starter den dagen forslagene til endringer i EU-direktiv foreligger på norsk og at det fastsettes ordinær høringsfrist på 12 uker fra den dato de norske versjonene blir lagt ut til høring.

2: EUs forslag til fornybarhetsdirektiv med forenklede hastebehandlinger av konsesjonssøknader må avvises som grunnleggende udemokratisk og ikke inkluderes i EØS-avtalen.

Europakommisjonens forslag til endringer i fornybarhetsdirektivet, spesielt forslaget om forenklede hastebehandlinger i utbyggingssaker basert på myndighetsutpekte såkalte «spesielt egnede arealer for energiproduksjon» («renewables go-to areas»). Dette er et forslag som til forveksling ligner innholdet i NVEs forslag til Nasjonal ramme for vindkraft på land fra 2019, en rammeplan som Solbergregjeringen klokelig valgte å skrote etter at det kom inn ca. 5300 høringsuttalelser, de aller fleste imot. Europakommisjonens forslag til endringer i fornybarhetsdirektivet vil, dersom det blir implementert i EØS-avtalen, på samme vis og faktisk i enda større grad enn NVEs rammeplan innføre betydelige udemokratiske ordninger i det norske konsesjonssystemet for kraftutbygging. I «go-to areas» skal kraftutbyggingskonsesjoner kunne gis uten prosjektspesifikke konsekvensutredninger og som hastebehandlinger med behandlingstider kortet ned til ett til to år.

Dette vil undergrave legitimiteten i konsesjonssystemet, en legitimitet som er tynnslitt nok fra før slik vårt nasjonale konsesjonssystem fungerer. For oss i Trøndelag har utbygginga av vindkraft ført til at store deler av våre inngrepsfrie områder er ødelagt. Manglende hensyn til samiske rettigheter har ført til at viktige områder for samisk kultur og reindrift ikke lengre kan bli brukt. Det er svært nedslående at anleggene på Storheia og i Roan fortsatt er i drift. Dette på tross av at Høyesterett i oktober 2021 dømte vindkraftkonsesjonene ugyldige.

3. Den energipolitiske agendaen i EU-kommisjonens forslag til fornybarhetsdirektiv er ikke aktuell i Norge.

60 – 70 % av den innenlandske energibruken i Norge er allerede fornybar kraft. Til sammenligning er fornybarandelen i EUs energibruk på bare rundt 15 %. Pga. at elektrisk energi er så mye mer energieffektiv enn fossil energibruk så har Statnett i 2019 regnet ut at det trengs 30 – 50 nye TWh/år for å fase ut dagens fossile energibruk i Norge.

Naturvernforbundet i Trøndelag går derfor imot ny kraftutbygging i Norge så lenge potensialet i bygningsmassen og gamle vannkraftverk ikke er tatt ut. Dette må tas ut før enhver diskusjon om ny nedbygging av natur til kraftproduksjon. Videre, for å begrense/stoppe økningen i kraftforbruket framover vil det også bli nødvendig å sette samfunnsmessige begrunnede begrensninger på hvilke virksomheter som kan få og hvilke som ikke kan få kraft i framtida. F.eks. har Naturvernforbundet vedtatt å gå imot kraft til energikrevende kryptovaluta-«utvinning».

4. Naturvernforbundet i Trøndelag mener ideen om Norge som «Europas batteri» som både miljøpolitikk og realitetsfalsk

Ideen om at Norge skal være «Europas batteri» ligger som en premiss bak EU-kommisjonens ønske om at Norge skal implementere forslaget til fornybarhetsdirektiv i EØS-avtalen. Til dét er å si at Norges strømeksport til EU de senere årene på 10 - 20 TWh/år kun utgjør promiller av EUs årlige kraftbehov på rundt 3000 TWh/år og må regnes som symbolsk klimapolitikk og vil aldri kunne bli noe vesentlig mer uten massiv utbygging av ny vann- og/eller vindkraft i Norge. Dette ville føre til helt uakseptabel nedbygging av norsk natur og vil bli oppfattet som eksport av norsk natur omgjort til kilowattimer.

I tillegg er det også slik at med en stadig større andel med ikke regulerbar produksjon fra sol- og vindkraft er det store utfordringer med produksjon som kan balansere behovet. Norsk vannkraft fra magasiner har allerede nå utfordringer med å balansere varierende vindkraftproduksjon. Økningen av overføringskapasitet (3,5 GW til Nederland, Tyskland og England) gjennom kabler har ført til at det kreves store variasjoner i produksjonen fra magasinkraft. Dette fører stor variasjon i vannføring nedstrøms kraftverk og raske variasjoner i magasinfylling. Begge deler har konsekvenser for naturmangfold og vil bli forsterket dersom Norge i enda større grad skal bidra med balansekraft i et ustabilt kraftsystem.

Naturvernforbundet

Magne Vågeland

Magne Vågsland
Leder Naturvernforbundet i Trøndelag

Epost: tronderlag@naturvernforbundet.no